

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ'

Σάββατο Ἀθήνα, 30 Μαΐου 1920

ΑΡΙΘ. 686

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο ΝΟΥΜΑΣ,: Οί δάσκαλοι κ' ή καθαρεύουσα.
Κ. ΚΗΡΩΝΙΟΣ: Ἀνήμπορος γλωσσός—Εἶναι πολ-
λές φορές - Ὀνειράτα εὐτυχίας.
ΔΗΜΟΣΘ. ΒΟΥΤΥΡΗΣ: Μακρὰ ἀπ' τὸν κόσμον.
ΝΙΚ. ΘΗΡΩΝΤΗΣ—Κ. ΚΗΡΩΝΙΟΣ: Ὁ Ἄδων Κι-
νώτης (συνέχεια).

Ο ΝΟΥΜΑΣ,: Φαινόμενα καὶ πράγματα.
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ: Ὁ Ἀβερῶφειος καὶ ὁ Βουτυρινῶος.
Μ. ΦΙΛΗΤΗΣ: ΓΝ ἀντὶς ΝΝ—Ὁρθογραφικά.
ΑΠΟ ΒΑΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΑΟΜΑΔΑ: Νεοελληνική φι-
λολογία.—Ξένη φιλολογία.—Ἡ Κοινὴ
γνώμη.—Χωρὶς γραμματόσημο.

ΟΙ ΔΑΣΚΑΛΟΙ Κ' Η ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΑ ΕΝΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΓΓΡΑΦΟ

Τὸ ἔγγραφο ποὺ δημοσιεύουμε παρακάτω πιστά, εἶναι ἓνα ἀληθινὸ μνημεῖο ποὺ θὰ χρησιμέψει μὰ μέρα σὲ κείνον ποὺ θὰ ἤθελε νὰ γνωρίσει τὴ σημερι- νὴ γλωσσικὴ καὶ διανοητικὴ κατάστασι τοῦ ἀνώτε- ρου δασκαλικοῦ κλάδου. Οἱ δάσκαλοι σκεφτήκανε, καὶ μὲ τὸ δικαίον τους, νὰ ζητήσουνε κάποια οἰκονομικὴ δελτίωσι ἀπὸ τὸν προϊστάμενό τους. Ἄς ἀκούσουμε πὼς μιλοῦνε καὶ πὼς συλλογοῦνται τὰ περιεργὰ αὐ- τὰ ὄντα :

Ἐπιμνημα τῆς Ἐνώσεως τῶν λειτουργῶν τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως πρὸς τὴν αὐτοῦ Ἐξο- χότητα τὸν κ. Ἐπουργὸν τῆς Παιδείας

Ἐξοχώτατε,

Οἱ λειτουργοὶ τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως με- τὰ τὴν κατὰ Δεκέμβριον μῆνα ὑποβολὴν τοῦ ὑπομνή- ματός των πρὸς τὴν ὑμετέραν ἐξοχότητα, πεποιδότες ἐπὶ τὴν πατρικὴν ὑμῶν καὶ τῆς Κυβερνήσεως στορ- μὴν πρὸς αὐτοὺς διήνυσαν τὴν πεντάμηνον ταύτην χρονικὴν περίοδον ἐν σιγῇ μὲν, ἵνα ἀφήσωσιν ἀπε- ρίσπαστον τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως καὶ προ- σηλωμένην εἰς τὴν μέριμναν τῶν ὑψίστων ἐθνικῶν συμφερόντων, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἄνευ ὀλεθρίων ἐπακολου- θημάτων, ἅτινα ὑπέσκαψαν τὸ ἠθικὸν ἀυτῶν καὶ ἀπήλειψαν ἀπὸ τῆς ψυχῆς των καὶ τὸ ἐλάχιστον θάρ- ρος πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς τραγικῆς ζωῆς, ὡς ἀ- ποκαθίσταται αὐτὴ ὑπὸ τῆς κοινωνικῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τῆς χώρας.

Ὀδενὸς εἶδους τῶν τῆς πρώτης ἀνάγκης ἢ τιμῆ παρέμεινε κατωτέρα τοῦ τριπλασίου τῆς προπολεμ- κῆς, τινῶν δ' ὑπερέβη τὸ ἐπταπλασίον καὶ ἄλλον ἤγ- γισε καὶ τὸ δεκαπλασίον. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἐνώσεως, ὅπερ αἶρει τὸν σταυρὸν τοῦ μαρτυρί- ου, ἀκούει πανταχόθεν κραυγὰς ὀδύνης καὶ κραυγὰς ἀπελπισμοῦ, συνθι- βόμενον δὲ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν ὑπὸ τῶν σπα- ραγμῶν τοῦ κλάδου καὶ τῶν λυγ-

μῶν τῶν οἰκογενειῶν αὐτοῦ, κα- ταφεύγει εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐ- νοχλήσῃ ὑμᾶς καὶ τὴν Κυβέρνη- σιν παρακαλοῦν νὰ τετραπισθῇ ὁ ἀγωνιώδης β.ος, ὃν διέρχεται ὁ κλάδος οὗτος.

Διὰ τῶν καθορισμένων βάσεων, ἅς ἐν τῷ σχεδίῳ νόμῳ τίθεμεν, καὶ διὰ τῆς ἐπὶ 3 τριετίας κατὰ το 1)10 αὐξήσεως ἐκάστης βάσεως μέχρι συμπληρώσε- ως ὁρισμένου ἀνωτάτου ὀρίου μισθοῦ δι' ἐκάστην βαθμίδα δὲν ἀσφαλιζέται ἐν τῇ ζωῇ οὔτε τὸ νῦν ὑφιστάμενον προσωπικὸν οὔτε τὸ μέλλον εἶνε ἐν τούτοις ὄρια δυνάμενα ὀπωσήποτε καὶ νὰ συγκρατήσωσι τὸ πλεῖστον τοῦ νῦν προσωπικοῦ καὶ νὰ ἐκκόσωσι νέους εἰς τὰς σχολὰς τῶν Πανεπιστημί- ων τὰς ἀποδιδούσας διδακτικὸν προσωπικόν.

Ὁ δὲ οὐστὶν ἀσδήποτε λόγους κά- τω τῶν ὀρίων καθορισμὸς τῶν ἀρχικῶν βα- σεων θὰ εἴχεν ἄμεσον ἐπακολούθημα τὸ μὲν νὰ στερήσῃ πᾶσα πηγὴ διδακτικῶν προσωπι- κοῦ, τὸ δὲ νὰ φυγαδεύσῃ τὰ νῦν ἐν ἀκμῇ ὑ- πάροντα στελέχη, ἅτινα οὐχὶ ἄνευ μειώσεως τοῦ γο- ἤτρου αὐτῶν βλέπουσι τοὺς χιθὲς μόλις μαθητὰς των εἰσελθόντας εἰς ἄλλους κλάδους καὶ ἀμειβομένους δι- πλασίως καὶ τριπλασίως περισσότερο ἐαυτῶν. Ἡ δὲ ψυχικὴ των δυσθυμία ἀποβαίνει ὀδυνηρὰ, ὅταν ἀνα- λογιζόνται ὅτι κατηνάλωσαν μὲν πᾶ- σαν τὴν οὐσίαν καὶ τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας των πρὸς ἀπόκτησιν διδα- κτικοῦ πτυχίου, ἐνεγήρασαν δὲ ἐν μελέ- ταις καὶ ἐν τῇ ἀσκήσει ἐπαγγέλματος γέμοντος πικρι- ῶν οὐδὲν δὲ θέληγητρον παρέχον- τος· ἀφαντάστως δ' ἄμως ὀδυνηροτέρα καθίστα- ται, ὅταν βλέπωσιν ὅτι πᾶσα ζωὴ ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει ἀ- πονεκροῦται ὁσημέραι καὶ συντελεῖται ἀπαισιος ἐκ- φυλισμὸς, μέλλον νὰ ἐπιφέρῃ τὴν φθίσιν αὐτῶν μα- ρασμὸν πάντων τῶν ζωτικῶν παραγόντων τῆς πολι- τείας.

Ἡ ἀποκατάστασις τῆς στοιχει- ῶδους τιμῆς τοῦ κλάδου ἀπο- κρούει πᾶσαν περαιτέρω ἀναβο- λήν. Ἡ αὐτὴ δὲ, σὺν τῇ ἐλπίδι τῆς προ- χειροῦ ἀντιματωπίσεως τῶν ἀναγκῶν τοῦ βίου καὶ τῆς συγκρατήσεως μὲν τοῦ νῦν προσωπικοῦ, τῆς προσ-

εγκύσεως δὲ καὶ νέου, ἀποκρούει καὶ τὴν ἐλάττωσιν τῶν βάσεων τούτων, εἴτε πρόκειται νὰ συμπεριληφθῶμεν ἐν τῷ πανυπελληλικῷ νομοσχεδίῳ εἴτε πρόκειται νὰ υποβληθῇ εἰδικὸν διὰ τὴν Μ. Ἐκπαίδευσιν.

Ὑποβάλλοντες εὐλαβῶς τὸ προτεινόμενον σχέδιον, πεποίθαμεν ὅτι ἐνισχύομεν τὴν ὑμετέραν φιλόστοργον προσπάθειαν καὶ εὐαλιστοῦμεν εἰς τὸν ταχὺν τεματισμὸν τῆς οἰκονομικῆς βελτιώσεως ἡμῶν!!

Ἀπὸ τὸ διάβασμα τοῦ ἱστορικοῦ αὐτοῦ ἐγγράφου βλέπομε πῶς τοὺς δασκάλους χαρακτηρίζουν :

1) Ἐταραγμένη σκέψη, δίχως αὐστηρο λογικὸ εἰρημ, δείγμα μικρῆς ψυχῆς, συνηθισμένης νὰ ἀναπνέει μέσα σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα τρόμου, πού τρέμει μήπως τῆς ξεφύγει τίποτα πού θὰ μπορούσε νὰ δυσμερεστήσει τὸν ἀφέντη.

2) Δουλικὸ φρόνημα. Μόνο Μουζικκοὶ ἀποτεινούνται εἰς τὸν Ἰσάρο, καὶ ὄχι ἐλεύθεροι πολῖτες σὲ συνταγματικὸ ὑπουργό τους. Σημειώομε πρὸς φράσας : "Τὸ Συμβούλιον καταφεύγει εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ενοχλήσῃ ἡμᾶς", "ὑποβάλλοντες εὐλαβῶς", "πεποίθαμεν ὅτι ἐνισχύομεν τὴν ὑμετέραν φιλόστοργον προσπάθειαν". Γιὰ νὰ συγκινήσουν τὸν ἀφέντη, μεταχειρίζονται τρόπους πού προσβάλλουν τὴ φυσικὴ ἀξιότητα τοῦ ἀτόμου, ἐνῶ θὰ μπορούσαν νὰ τονίσουν εἰς τὴν ἀνάγκην τους μὴ δίχως τέτοιον ἐξευτελισμὸ. Γιὰτὶ δείχνει πῶς ἔχασε πᾶν καὶ τὸ τελευταῖον ἔχθος ἀνδραπισμοῦ κείνος πού θὲ νερζέπεται νὰ ὁμολογῇ πῶς ἡ φτώχεια "τοῦ ὑπέσκαψε τὸ ἠθικὸν του καὶ τοῦ ἀτήλειψε καὶ τὸ ἐλάχιστον θάρρος", πῶς "τὸ συμβούλιον συνθλίβεται ὑπὸ τῶν σπαραγγίων τοῦ κλάδου καὶ τῶν λυγμῶν τῶν οἰκογενειῶν αὐτοῦ καὶ ἀκούει κραυγὰς ὀδύνης καὶ ἀπελπισμοῦ". Ἐτσι μόνο οἱ ζητιάνοι τοῦ δρόμου μιλοῦνε. Ἐχομε λοιπὸν τὴν ὁμολογίαν τῶν ἰδίων τῶν δασκάλων, πῶς δὲν ἔχουνε κανένα φρόνημα στὴν ψυχὴ τους, πῶς εἶναι ἐρείπια σωματικὰ καὶ ψυχικὰ. Τέτοιοι ἄνθρωποι τί ἔχουνε λοιπὸν νὰ δώσουνε στὰ παιδιὰ πού τοὺς ἔχομε ἐμπιστευτεῖ; Οἱ ἴδιοι τὸ ὁμολογοῦνε πῶς τὸ ἐπάγγελμά τους δὲν τοὺς κερδίζει κανέναν θάλαττον. Οἱ δούλοι μόνον δούλους μποροῦνε νὰ δημιουργήσουνε.

3) Τραγικὴ ἀφροσύνη τῆς καθαρῆς οὐσίας. Σὲ κάθε ἀράδα προσκρούει κανεὶς καὶ σὲ μιὰ τρομερὴ ἀκυρολεξία. Σημειώομε μερικῆς : «καταφεύγει εἰς τὴν ἀνάγκην», ἐνῶ τὸ σωστὸ εἶναι «εἰρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην». «Τὸ προσωπικὸν δὲν ἀσφαλιζεται ἐν τῇ ζωῇ» σὺ νὰ πρόκειται γιὰ καμιά ἀσφαλιστικὴ εἰσφορά. «Κατηράλωσαν τὴν οὐσίαν καὶ τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας των». «Ἡ ἀποκατάστασις τῆς τιμῆς τοῦ κλάδου ἀποκρούει πᾶσαν ἀναβολήν», ἀντὶ «τῆς ἀνάγκης τῆς ἀποκατάστασεως κλπ.». Καὶ τὸ κομικώτερο ἀπ' ὅλα γράφουνε «εὐελπιστοῦμεν εἰς τὸν ταχὺν τεματισμὸν τῆς οἰκονομικῆς βελτιώσεως ἡμῶν»!

Αὐτὴ εἶναι ἡ γλώσσα πού βγῆκε πάλαι τώρα τελευταία νὰ μᾶς τὴν διαφεντέψει ὁ Χατζηδράσης. "Ἄς τὴν καμαρώσει. Ἄς καμαρώσει τὰ κοπέλια του. Ἄς ἴδῃ, ἂν ἔχει μάτια νὰ βλέπει καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ἄλλοι γλωσσολογοὶ, τί φθορὰ δαιμονιαστὶ σὲ πᾶν καὶ καθὼς

γεύουσα, καὶ ἂς μᾶς πληροφορήσει πῶς μπορεῖ νὰ γίνει γλώσσα τοῦ ἔθνους τὸ κατασκευασμὰ αὐτὸ, πού οὔτε οἱ καθηγητῆς δὲν μποροῦνε νὰ τὸ μεταχειριστοῦνε σωστά.

4) Ἀνικανότητα συγχρονισμοῦ. Μέσα στὴν παγκόσμια ἐργατοσοσιαλιστικὴ κίνησι, οἱ δασκάλοι οὔτε ἐποπτεῦνται ἀκόμα τὸν τρόπο νὰ ἀπειτυχῶνται μεσεθασμὸ μὰ καὶ με ἐπιβλητικὴ ἀξιοπρέπεια στὴν κωβέρνση.

5) Τάση οὔτε γιὰ ἀπλοποίηση παρὰ γιὰ Κονταποίηση τῆς γλώσσας. Ὁ Κόντος παραμένει καὶ σήμερον τὸ ἰδανικὸ τῶ δασκάλων. κοῖτα λέξεις : «Ἐνεγῆρασαν», «οὐστινασθήριτες».

Τὸ συμπέρασμα τώρα. Τέτοιοι κλάδοι εἶναι ἀξιοὶ γιὰ κάθε ἐξευτελισμὸ, οὔτε ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ζητιανεύει καμιά προστασία. Τὸ ἔθνος ἂς μὴν περιμένει τίποτα ἀπὸ τοὺς δασκάλους τῆς Μέσης ἐκπαίδεψης.

"Ο ΝΟΥΜΑΣ,,

ΣΤΙΧΟΙ

ΑΝΗΜΠΟΡΟΣ ΧΛΩΜΟΣ

Ἄνημπορος, χλωμός.—Ποῦ πάει,—Πῶς νὰ τὸ ξέρει
Τὸ φύλλο τὸ ξερό, πού θὰ τὸ πάει τὰ γέρι!

Μιὰ εἰκόνα σκοτεινὴ τοῦ θολῶνει τὸ μάτι,
Σὰν ξεψυχᾷ τὸ φῶς τοῦ βραδιοῦ, σὲ κρεβάτι.

Κ' ἐνα ὄνειρο παλιό, σὰ μιὰ σβυσμένη νότα,
Γύρω του φτερογᾷ, πρὶν ἀνάφουν τὰ φῶτα.

ΕἶΝΑΙ ΠΟΛΛΕΣ ΦΟΡΕΣ

Εἶναι πολλές φορές πού τὸ γέλιο σου μοιάζει,
Καλὴ μου, σὰ δροσιὰ σὲ ἠλιοφρυσμένο χῶμα :
Κ' ἡ πὶδ ξερὴ γωνιά μὲς στὴν καρδιά μου ἀκόμα,
Χρυσολούλουδα βγάξει.

Κι ἄλλοτε σὰ βαρειά τοῦ μολυβιοῦ σταγόνα
Καφτὴ μὲς στὰ καημένα σωθικά μου πάει,
Κ' εἶσαι τοῦ Ἀνθρώπου τὸ Παιδί, πού συχωρναί,
Μ' ἀγκαθῆνια κορώνα.

Κ' εἶναι πολλές φορές τὸ γέλιο σου σὰ χᾶδι,
Πού τις πληγῆς μου ἀνοίγει—καὶ μιὰ ἀνατριχίλα
Τὸ κορμί μου περνᾷ σὰ χεμῶνας, πού φύλλα
Κινηγᾷ σὲ σκοτάδι.

ΟΝΕΙΡΑΤΑ ΕΥΤΥΧΙΑΣ

Ὀνειράτα εὐτυχίας καὶ μεθῆσια πολέμου
Ποτὲ σου;—Εἶχα πολλὰ λουλούδια σὸν μπαξέ μου.

Μὰ ἕνας κλέφτης κακός, ἕνας ληστὴς τοῦ δρόμου
Τρυγοῦσε δταν ἐγὼ γελοῦσα σὸνειρό μου.

Κι ὁ κλέφτης ὁ κακὸς θάλαττον νὰ ξεριζώσει
Τὰ πάντα, μιὰ νυχτιά πού δὲ θὰ ξεμαρῶσει.

Κ. ΚΑΡΑΪΩΤΗΣ